

DAN HRVATSKE KOMORE ARHITEKATA

Razvoj ne želimo zaustaviti, ali onečišćenje možemo!

ZAKLJUČCI

s Okruglog stoga, Dana Hrvatske komore arhitekata na VII. zagrebačkom energetsom tjednu, održanom 10. svibnja 2016. god.

Koncipirani su kao:

- pregled uočenih zapreka provedbi *Europske energetske politike* i održivom razvoju u RH,
- pregled aktivnosti koje poduzima *Hrvatska komora arhitekata*,
- pregled preporuka za unaprijeđenje stanja.

U čemu su zapreke?

Pogled u zaključke prethodnih skupova, ukazuje na aktualnost dijela primjedbi i danas:

1. Izostanak implementacije i primjene *Arhitektonskih politika RH 2013.-2020. - Nacionalnih smjernica za vrsnoću i kulturu građenja*,
2. Bujanje i neusklađenost zakonskih akata - zapreka efikasnom radu,
3. Ograničenja u tumačenju i implementaciji odredbi / potencijala EU direktiva na nacionalnoj razini:
 - DIREKTIVA 2014/24/EU, *Europskog Parlamenta i Vijeća, o javnoj nabavi*, od 26. veljače 2014. god.,
 - DIREKTIVA 2005/36/EZ, *Europskog Parlamenta i Vijeća o priznavanju stručnih kvalifikacija*, s rezolucijom od 09. listopada 2013. god.,
 - DIREKTIVA 2012/27/EU, *Europskog Parlamenta i Vijeća, o energetske učinkovitosti*, od 25. listopada 2012. god.,
4. Izostanak međusektorske koordinacije u zakonodavnoj i praktičnoj provedbi strategije održivog razvoja,
5. Nepostojanje jednoznačnih kriterija za izradu projektne dokumentacije za energetske obnovu zgrada, što ponude u javnoj nabavi čini neusporedivima,
6. Nepostojanje valorizacije projektiranih rješenja, prije realizacije projekata energetske obnove, kako se ne bi devastiralo povijesno nasljeđe, uništavale ambijentalne vrijednosti prostora, negirala autorska prava i druge vrijednosti,
7. Nepoštivanje nadležnosti struka u energetskej obnovi – generiranje šteta po izgrađeni okoliš,
8. Ostalo.

Što je Hrvatska komora arhitekata realizirala?

1. Sustavno promovira kvalitetu kao:
 - temeljnu odrednicu održivog razvoja,
 - princip zaštite javnog i nacionalnog interesa,
 - princip zaštite interesa investitora,
 - dugoročno najisplativiji oblik gradnje.

2. Donijela je akt, usklađen na nacionalnoj i EU razini - *Pravilnik o standardu usluga HKA-a*, za izračun potrebnih norma sati, za izvršenje pojedine arhitektonske usluge, kako bi sudionici u gradnji imali stvarnu predodžbu očekivanih troškova, garanciju sadržaja usluge i njezine kvalitete, te garanciju učinaka zgrade, kao konačnog proizvoda u svim aspektima njezine eksploatacije i životnog vijeka,
3. Promovira *arhitektonsko - urbanističke natječaje*, kao obveznu sastavnicu prostornih planova i optimalan način javne nabave arhitektonskih usluga, s garancijom kvalitete - osiguranje uvida u cjelovite (energetske i ekološke) učinke prostornih zahvata,
4. Uspostavila je kriterije i razvila, u praksi potvrđen, sustav provedbe natječaja na temelju *Pravilnika o natječajima s područja arhitekture, urbanizma, unutrašnjeg uređenja i uređenja krajobraza* (Narodne novine, OD broj 85/14),
5. Sustavno lobira kod nadležnih institucija za regulaciju javne nabave zasnovane na kvaliteti, ukazujući na potrebu zaštite izgrađenog okoliša, nacionalnih resursa i stvaranje praktičnih uvjeta za praktičnu provedbu *strategije održivog razvoja*.
6. Na temelju najbolje europske prakse i nacionalnog zakonodavnog okvira, izradila je prijedlog standarda za javnu nabavu arhitektonskih usluga, po načelu osiguranja kvalitete – prijedlog je dostavljen *Ministarstvu gospodarstva*, kao doprinos arhitektonske struke, još uvijek otvorenom *savjetovanju sa zainteresiranim javnošću o Prijedlogu nacрта Zakona o javnoj nabavi*,
7. *Komora* provodi edukaciju / osigurava usavršavanje / kompetitivnost i informiranost svojih članova i javnosti:
 - *Program osposobljavanja / usavršavanja za osobe koje provode energetske certificiranje zgrada, Modul 1, Modul 2 i Modul 3*,
 - *BIM – Building Information Modeling*, sustav izrade projektne dokumentacije, kroz 3D informacijski model, čije se korištenje sve više propisuje kao obveza sudionika javne nabave na tržištu arhitektonskih usluga zemalja članica EU-a,
 - Kao partner sudjeluje, za sada sa dvoje svojih članova, u EU projektu *PROF-TRAC - Multidisciplinarna izobrazba i trajno stručno usavršavanje profesionalaca u vještinama za zgrade približno nulte energije*,
 - Osigurava primjenu normativnih akata EU-a – besplatni pristup repozitoriju normi *Hrvatskog zavoda za norme*,
 - Priprema predloške / tipske ugovore kao pomoć svojim članovima pri ugovaranje arhitektonskih usluga u prostornom uređenju i gradnji,
 - Informira članstvo o aktualnostima na europskom tržištu arhitektonskih usluga,
 - na drugi način doprinosi osiguranju kvalitete usluga, kvalitete života i izgrađenog okoliša, te zaštiti javnog interesa,

Zašto u Hrvatskoj izostaju očekivani praktični učinci deklariranih politika?

Uz mjere propisane od strane *Europske komisije* i domaće zakonodavstvo, nalazimo nužnim intenzivirati i druge oblike djelovanja na nacionalnoj razini, na promoviranju održivog razvoja, posebice mjera edukacije i poticanja s razine politike i vlasti, koje mijenjaju način razmišljanja svih uključenih društvenih čimbenika i krajnjih korisnika - *Sustainable Brain*. Takve mjere trebaju biti prepoznatljive svim društvenim strukturama i razinama obrazovanja, kao što je npr. u EU-u široko rasprostranjeni model smanjenja stopa PDV-a, na proizvode / usluge, kojima se unapređuje energetska status zgrada i njihov dugoročni utjecaj na izgrađeni okoliš.

Koji su pravci budućeg djelovanja?

Komora, u okviru svojih zakonskih mogućnosti, kroz projekte, stručne skupove, diskusije, programe edukacije i dr. djelatnosti, promovira svijest o tome da je borba za *održivi razvoj* borba za kvalitetu, promjenu navika i promišljenu primjenu inovacija i tehnoloških rješenja, prilagođenih specifičnostima konkretnog podneblja i konkretne društvene situacije.

U kontekstu aktualnog gospodarskog trenutka takva nastojanja trebala bi biti sagledavana kao strateški cilj, ne samo arhitektonske struke, već svih društvenih čimbenika.

Posebno naglašavamo:

Ako nakon 31. prosinca 2018. god., nove zgrade državnih tijela vlasti moraju biti projektirane kao *zgrade gotovo nulte energije*, a nakon 2020. god. i sve druge nove zgrade, te ako želimo značajno unaprijediti praksu primjene načela održivog razvoja, RH si ne može priuštiti uvoz ekspertnih kadrova i/ili čekanje na prirodnu zamjenu postojećih kadrova, onima koji su odgovarajuće educirani za novi način razmišljanja / projektiranja. Upravo suprotno, moramo osigurati kompetitivnost domaćih stručnjaka i izvoz znanja.

U tom je procesu, između ostaloga, posebno važno:

1. popularizirati ključne pretpostavke održivog razvoja, informirati sve društvene čimbenike o ulozi kvalitete u ostvarenju strateških razvojnih ciljeva zemlje – npr. uspješni EU primjeri modela javne nabave, ali i privatnom, dugoročnom interesu svakog investitora,
2. u zakonodavni okvir implementirati usvojena načela / smjerove djelovanja, utvrđene kroz:
 - o *Arhitektonske politike RH 2013.-2020. - Nacionalne smjernice za vrsnoću i kulturu građenja*,
 - o [Manifest za odgovornu arhitekturu](#), sa summita o klimatskim promjenama u Parizu,
3. osigurati usavršavanje i unaprjeđivanje znanja:
 - o javnosti,
 - o stručnog kadra,
4. osigurati mehanizme poticajne financijske politike u odnosu na čimbenike održivog razvoja.

Održivi razvoj i preuzete međunarodne obaveze su i za naše društvo i za struku velika obaveza, ali i velika šansa. Stoga smo, svatko na svojoj razini, pozvani sudjelovati u njihovom oživotvorenju, na najbolji mogući način, te kroz svoj rad promovirati vrijednosti koje nas vode očuvanju i podizanju kvalitete života, sukladno povijesnoj ulozi arhitektonske struke. Zaključujemo citatom iz uvodnika *Manifesta za odgovornu arhitekturu*:

Bez sumnje, 21. konferencija Ujedinjenih naroda o okvirnoj Konvenciji o klimatskim promjenama (COP21) naša je posljednja šansa!

Kao profesija koja ima ključnu ulogu u kreiranju izgrađenog okoliša, mi – arhitekti svijeta – uvjereni smo da je još uvijek sve moguće, ako se poduzmu konkretni i inovativni koraci, kako bi se promovirao okoliš s manje ugljika, prilagođen novim klimatskim uvjetima.

Organizacijski odbor Dana Hrvatske komore arhitekata
VII. zagrebačkog energetskog tjedna

Usavršimo znanje - ostanimo konkurentni!